

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive research) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคูณภาพชีวิตการทำงานของพยาบาลวิชาชีพเปรียบเทียบกับพยาบาลผู้ชำนาญเฉพาะทางการพยาบาลและการผดุงครรภ์ โรงพยาบาลศูนย์และโรงพยาบาลทั่วไปสังกัดกระทรวงสาธารณสุข โดยศึกษาระดับคุณภาพชีวิตการทำงานของพยาบาลวิชาชีพและพยาบาลผู้ชำนาญเฉพาะทางการพยาบาลและการผดุงครรภ์และเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตการทำงานของพยาบาลวิชาชีพและพยาบาลผู้ชำนาญเฉพาะทางการพยาบาลและการผดุงครรภ์ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. สรุปการวิจัย

1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.1.1 เพื่อศึกษาระดับคุณภาพชีวิตการทำงานของพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลศูนย์และโรงพยาบาลทั่วไปสังกัดกระทรวงสาธารณสุข

1.1.2 เพื่อศึกษาระดับคุณภาพชีวิตการทำงานของพยาบาลผู้ชำนาญเฉพาะทางการพยาบาลและการผดุงครรภ์ที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลศูนย์และโรงพยาบาลทั่วไปสังกัดกระทรวงสาธารณสุข

1.1.3 เพื่อศึกษาเปรียบเทียบระหว่างระดับคุณภาพชีวิตการทำงานของพยาบาลวิชาชีพและพยาบาลผู้ชำนาญเฉพาะทางการพยาบาลและการผดุงครรภ์ที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลศูนย์และโรงพยาบาลทั่วไปสังกัดกระทรวงสาธารณสุข

1.2 วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

1.2.1 พยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในตำแหน่งพยาบาลประจำการในโรงพยาบาลศูนย์และโรงพยาบาลทั่วไปสังกัดกระทรวงสาธารณสุข โดยปฏิบัติงานในตำแหน่งพยาบาลวิชาชีพอย่างน้อย 1 ปี โรงพยาบาลศูนย์มีทั้งหมดจำนวน 23 แห่งมีพยาบาลวิชาชีพจำนวน 10,466 คน โรงพยาบาลทั่วไปมีทั้งหมดจำนวน 67 แห่ง มีพยาบาลวิชาชีพจำนวน 17,083 คน รวมพยาบาลวิชาชีพ 27,549 คน แต่เนื่องจากการศึกษาค้นคว้านี้ได้ทดสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยที่

โรงพยาบาลมหาราชนครราชสีมาซึ่งเป็นโรงพยาบาลศูนย์มีพยาบาลวิชาชีพจำนวน 810 คน จึงตัดออกจากประชากรที่ศึกษา ดังนั้นจึงมีประชากรที่ศึกษาจำนวน 26,739 คน กลุ่มตัวอย่างได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบสุ่มเชิงเดียวใช้วิธีการจับฉลากโดยการทำฉลากชื่อโรงพยาบาลศูนย์และโรงพยาบาลทั่วไปใส่ในภาชนะแยกตามภาคทั้งหมด 5 ภาค เลือกจับฉลากภาคละ 1 แห่ง และคิดจำนวนพยาบาลตัวอย่างตามสัดส่วนจำนวนของพยาบาลที่มีอยู่ในแต่ละโรงพยาบาลโดยใช้วิธีการเทียบบัญญัติไตรยางค์จากจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่มีอยู่ 270 คน และผู้วิจัยได้ดำเนินการติดต่อกับโรงพยาบาลที่ได้รับการเลือกเป็นโรงพยาบาลตัวอย่างทางโทรศัพท์เพื่อประสานงานเรื่องการเก็บข้อมูล ก่อนที่จะดำเนินการส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์พร้อมซองปิดผนึก ระบุชื่อ ที่อยู่ของผู้วิจัยไว้ให้เพื่อส่งข้อมูลกลับมายังผู้วิจัย ใช้เวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล ตั้งแต่วันที่ 1 พฤษภาคม ถึงวันที่ 30 ตุลาคม 2553 ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา 270 ฉบับ เป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์สามารถนำมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้จำนวน 237 ฉบับ คิดเป็น 87.78 %

1.2.2 พยาบาลผู้ชำนาญเฉพาะทางการพยาบาลและการผดุงครรภ์เป็นพยาบาลผู้ได้รับวุฒิปริญญาเฉพาะทางการพยาบาลและการผดุงครรภ์จากสภาการพยาบาลปฏิบัติงานในโรงพยาบาลศูนย์และโรงพยาบาลทั่วไปสังกัดกระทรวงสาธารณสุขของประเทศไทยมีประสบการณ์ทำงานในฐานะพยาบาลผู้ชำนาญเฉพาะทางการพยาบาลและการผดุงครรภ์อย่างน้อย 1 ปี โดยโรงพยาบาลศูนย์มีจำนวน 23 แห่ง มีพยาบาลผู้ชำนาญเฉพาะทางการพยาบาลและการผดุงครรภ์จำนวน 69 คน โรงพยาบาลทั่วไปมีจำนวน 67 แห่ง มีพยาบาลผู้ชำนาญเฉพาะทางการพยาบาลและการผดุงครรภ์ที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงพยาบาลทั่วไปจำนวน 107 คน รวมพยาบาลผู้ชำนาญเฉพาะทางการพยาบาลและการผดุงครรภ์ จำนวน 176 คน จึงเลือกจากประชากรทั้งหมดที่ปฏิบัติงานให้การดูแลผู้ป่วยโดยตรง แต่เนื่องจากว่าการศึกษานี้ได้ทดสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยที่โรงพยาบาลมหาราชนครราชสีมาซึ่งมีพยาบาลผู้ชำนาญเฉพาะทางการพยาบาลและการผดุงครรภ์จำนวน 4 คน จึงตัดออกจากประชากรที่ศึกษา จึงมีประชากรที่ศึกษาจำนวน 172 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามจำนวน 1 ชุดมีทั้งหมด 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามปัจจัยส่วนบุคคลประกอบด้วยรายได้ เพศ อายุ ประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งพยาบาลวิชาชีพ หรือพยาบาลผู้ชำนาญเฉพาะทางการพยาบาลและการผดุงครรภ์ จำนวน 7 ข้อ

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามคุณภาพชีวิตการทำงานของพยาบาลวิชาชีพ หรือพยาบาลผู้ชำนาญเฉพาะทางการพยาบาลและการผดุงครรภ์สังกัดกระทรวงสาธารณสุขโดยสร้างแบบสอบถามจาก

แนวคิดของ Walton 1973 จำนวน 50 ข้อมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือด้านความตรงของเนื้อหา (Content Validity) ได้นำแบบสอบถามไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบเนื้อหา ความครอบคลุม ความเหมาะสมของภาษาและแก้ไขเบื้องต้น จากนั้นนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่านตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมของการใช้ภาษา การตีความของข้อคำถาม และความครอบคลุมของเนื้อหา หลังจากนั้นได้นำไปทดลองใช้ (Try out) กับพยาบาลวิชาชีพและพยาบาลผู้ชำนาญเฉพาะทางการพยาบาลและการผดุงครรภ์โรงพยาบาลมหาราชนครราชสีมา ซึ่งเป็นโรงพยาบาลที่ไม่ได้รับการคุ้มครอง เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้จำนวน 41 คน และ 4 คน ตามลำดับจากนั้นนำมาวิเคราะห์ความเที่ยง (Reliability) ของเครื่องมือโดยการคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟ่าของคอนบราค (Cronbach's alpha coefficient) ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ได้ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามเท่ากับ 0.94

การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้ประสานกับหัวหน้าพยาบาลและผู้รับผิดชอบประสานงานการทำวิจัยของกลุ่มงานการพยาบาลและเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้วิธีส่งและรับแบบสอบถามกลับทางไปรษณีย์ และเก็บรวบรวมบางส่วนด้วยตนเองโดยใช้เวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลตั้งแต่วันที่ 1 พฤษภาคม ถึงวันที่ 30 ตุลาคม 2553 รวมระยะเวลา 6 เดือนจำนวนแบบสอบถามที่ส่งไปทั้งหมดของพยาบาลวิชาชีพ 270 ฉบับ ได้รับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลปรากฏว่ามีแบบสอบถามที่ไม่สมบูรณ์เช่นตอบคำถามไม่ครบทุกข้อ คุณสมบัติไม่ครบตามกำหนด ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมาย เป็นต้น จำนวน 33 ฉบับ ดังนั้นจึงได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์มาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งสิ้น 237 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 87.78 ของจำนวนแบบสอบถามที่ส่ง สำหรับแบบสอบถามของพยาบาลผู้ชำนาญเฉพาะทางการพยาบาลและการผดุงครรภ์ ส่งแบบสอบถามไปทั้งหมดจำนวน 172 ฉบับ ได้รับคืนกลับมา 122 ฉบับ ตรวจสอบแล้วพบว่า เป็นแบบสอบถามที่ไม่สมบูรณ์ 1 ฉบับ ได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์ 121 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 70.35

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมสำเร็จรูป มีการวิเคราะห์ด้วยสถิติพื้นฐานโดยการแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) และทดสอบค่าที ที่กลุ่มตัวอย่างเป็นอิสระต่อกัน (Independent t-test)

1.3 ผลการวิจัย

จากการศึกษาสามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1.3.1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยมี 2 กลุ่ม เป็นพยาบาลวิชาชีพปฏิบัติงานในโรงพยาบาลศูนย์และโรงพยาบาลทั่วไปสังกัดกระทรวงสาธารณสุขจำนวน 237 คนส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 30-34 ปี (ร้อยละ 27.8) มีชวชนอายุ 37 ปี เป็นเพศหญิงเกือบทั้งหมด (ร้อยละ 97.9) ส่วน

ใหญ่มีสถานภาพสมรสคู่ (ร้อยละ 51.1) สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีร้อยละ 88.6 มีรายได้ระหว่าง 15,001-29,999 บาท (ร้อยละ 53.6) มีประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งพยาบาลวิชาชีพพบมากที่สุดระหว่าง 6-10 ปี ร้อยละ 28.3 มีฐานประสบการณ์ 11 ปี และกลุ่มพยาบาลผู้ชำนาญเฉพาะทางการพยาบาลและการผดุงครรภ์จำนวน 121 คนมีอายุระหว่าง 40-44 ปี มากที่สุด (ร้อยละ 33.1) อายุเฉลี่ย 42.84 ปี เป็นเพศหญิงและสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโททั้งหมด มีสถานภาพสมรสเป็นโสดมากกว่าสถานภาพสมรสคู่ เพียงเล็กน้อย (โสดร้อยละ 51.2 คู่ร้อยละ 46.3) ส่วนใหญ่มีรายได้ระหว่าง 30,000-44,999 บาท (ร้อยละ 62.8) มีประสบการณ์ทำงานในตำแหน่งพยาบาลผู้ชำนาญเฉพาะทางการพยาบาลและการผดุงครรภ์นาน 3 ปีมากที่สุด (ร้อยละ 26.5) มีฐานประสบการณ์ 3 ปี

1.3.2 วิเคราะห์ค่าเฉลี่ยของคะแนนระดับคุณภาพชีวิตการทำงานของพยาบาลวิชาชีพและพยาบาลผู้ชำนาญเฉพาะทางการพยาบาลและการผดุงครรภ์พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตการทำงานของพยาบาลวิชาชีพโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}=3.48$) แต่ค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตการทำงานของพยาบาลผู้ชำนาญเฉพาะทางการพยาบาลและการผดุงครรภ์โดยรวมอยู่ในระดับสูง ($\bar{x}=3.57$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า คุณภาพชีวิตของทั้งพยาบาลวิชาชีพและพยาบาลผู้ชำนาญเฉพาะทางการพยาบาลและการผดุงครรภ์มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางเหมือนกัน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านค่าตอบแทนที่เพียงพอและยุติธรรม ด้านสภาพการทำงานที่ปลอดภัยและส่งเสริมสุขภาพ และด้านการทำงานและชีวิตโดยรวม

1.3.3 วิเคราะห์ค่าเฉลี่ยของคะแนนระดับคุณภาพชีวิตการทำงานของพยาบาลวิชาชีพและพยาบาลผู้ชำนาญเฉพาะทางการพยาบาลและการผดุงครรภ์ โรงพยาบาลศูนย์และโรงพยาบาลทั่วไปสังกัดกระทรวงสาธารณสุขพบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนระดับคุณภาพชีวิตการทำงานของทั้งสองกลุ่มอยู่ในระดับสูงที่สุดได้แก่ ด้านการบูรณาการทางสังคมในหน่วยงานในหัวข้อมีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้ร่วมงานในกลุ่มตัวอย่างพยาบาลวิชาชีพ ($\bar{x}=4.05$) และในหัวข้อความรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของความสำเร็จในหน่วยงาน ($\bar{x}=4.21$) ในกลุ่มพยาบาลผู้ชำนาญเฉพาะทางการพยาบาลและการผดุงครรภ์

1.3.4 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนระดับคุณภาพชีวิตการทำงานของพยาบาลวิชาชีพกับพยาบาลผู้ชำนาญเฉพาะทางการพยาบาลและการผดุงครรภ์พบว่าค่าเฉลี่ยคะแนนระดับคุณภาพชีวิตการทำงานของพยาบาลวิชาชีพ โดยรวมต่ำกว่าของพยาบาลผู้ชำนาญเฉพาะทางการพยาบาลและการผดุงครรภ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนระดับคุณภาพชีวิตการทำงานของพยาบาลวิชาชีพและพยาบาลผู้ชำนาญเฉพาะทางการพยาบาลและการผดุงครรภ์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 3 ด้านได้แก่ ด้านโอกาสใน

การใช้และพัฒนาความสามารถของบุคคล ด้านการบูรณาการทางสังคมให้สอดคล้องกับหน่วยงาน และด้านความรับผิดชอบของชีวิตการทำงานที่มีต่อสังคม

2. อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถอภิปรายผลได้ตามลำดับต่อไปนี้

2.1 ค่าเฉลี่ยของคะแนนระดับคุณภาพชีวิตการทำงานของพยาบาลวิชาชีพโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}=3.48$) เนื่องจากค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณภาพชีวิตการทำงานของพยาบาลวิชาชีพส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ด้านค่าตอบแทนที่เพียงพอและยุติธรรม ด้านสภาพการทำงานที่ปลอดภัย และส่งเสริมสุขภาพ การทำงานและชีวิตโดยรวม และความรับผิดชอบต่อชีวิตการทำงานที่มีต่อสังคม (ตารางที่ 4.2) และเนื่องจากพยาบาลวิชาชีพมีบทบาทหน้าที่รับผิดชอบครอบคลุมหลายด้านทั้งด้านบริหาร บริการ และ วิชาการ (กองการพยาบาล) และต้องรับผิดชอบต่อผู้ป่วยจำนวนมาก (กฤษฎา แสงวดี 2550) รวมทั้งยังมีการขาดแคลนพยาบาลวิชาชีพในหน่วยงาน ทำให้ต้องทำงานเกินกำหนดเวลาปกติ แต่หน่วยงานให้สิ่งตอบแทนพยาบาลวิชาชีพโดยจ่ายค่าตอบแทนล่วงเวลาและสวัสดิการเพิ่มจากปกติ เช่น ค่าตอบแทนการดูแลผู้ป่วยใช้เครื่องช่วยหายใจในหอผู้ป่วยสามัญ ค่าตอบแทน พ.ต.ส. ค่าปฏิบัติงานนอกเวลาราชการ (อยู่เวรบาย-ดึก) (สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ & ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร 2555) จึงส่งผลให้พยาบาลมีการรับรู้ต่อคุณภาพชีวิตการทำงานอยู่ในระดับพอใช้ สอดคล้องกับการศึกษาของผาณิตสกุลวัฒน์ (2537) กนกพร แจ่มสมบูรณ์ (2539) ดรณศิริ สิริยศธำรง (2542) และอุษา แก้วอำภา (2546)

2.2 ค่าเฉลี่ยของคะแนนระดับคุณภาพชีวิตการทำงานของพยาบาลผู้ชำนาญเฉพาะทางการพยาบาลและการผดุงครรภ์โดยรวมอยู่ในระดับสูง ($\bar{x}=3.57$) เนื่องจากค่าเฉลี่ยของคะแนนระดับคุณภาพชีวิตการทำงานของพยาบาลผู้ชำนาญเฉพาะทางการพยาบาลและการผดุงครรภ์มี 5 ด้านที่อยู่ในระดับสูงตามลำดับดังนี้ ด้านการบูรณาการทางสังคมให้สอดคล้องกับหน่วยงาน ($\bar{x}=4.04$) ด้านสิทธิส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้องกับงานในหน่วยงาน ($\bar{x}=3.92$) ด้านโอกาสในการใช้และพัฒนาความสามารถของบุคคล ($\bar{x}=3.89$) ด้านความรับผิดชอบต่อชีวิตการทำงานที่มีต่อสังคม ($\bar{x}=3.59$) ด้านโอกาสความก้าวหน้าและความมั่นคงในงาน ($\bar{x}=3.58$) และเนื่องจากพยาบาลผู้ชำนาญเฉพาะทางการพยาบาลและการผดุงครรภ์มีบทบาทหน้าที่ปฏิบัติการดูแลผู้รับบริการโดยการดูแลผู้ป่วยเฉพาะโรค ผู้ป่วยวิกฤต และผู้ป่วยที่มีปัญหาสุขภาพซับซ้อน ต้องอาศัยความชำนาญและประสบการณ์ด้านการพยาบาลมาใช้ในการบูรณาการความรู้และทฤษฎีทางการพยาบาลในการ

ปฏิบัติงานให้บริการดูแลผู้ใช้บริการอย่างมีประสิทธิภาพและปลอดภัย ทำให้พยาบาลผู้ชำนาญเฉพาะทางการพยาบาลและการผดุงครรภ์มีโอกาสในการใช้และพัฒนาความสามารถของตนและมีความเป็นอิสระในการทำงาน รวมทั้งควบคุมในการปฏิบัติงานและตัดสินใจได้ด้วยตนเอง นอกจากนี้มีความเสมอภาคในการปฏิบัติงานร่วมกับทีมสุขภาพอื่นๆ และได้รับการยอมรับจากผู้ร่วมงานจึงส่งผลให้พยาบาลผู้ชำนาญเฉพาะทางการพยาบาลและการผดุงครรภ์มีการรับรู้ถึงคุณค่าของงานซึ่งเป็นพื้นฐานของการมีคุณภาพชีวิตการทำงานอยู่ในระดับสูง

2.3 การเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตการทำงานของพยาบาลวิชาชีพกับพยาบาลผู้ชำนาญเฉพาะทางการพยาบาลและการผดุงครรภ์ พบว่า คุณภาพชีวิตการทำงานของพยาบาลวิชาชีพโดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าพยาบาลผู้ชำนาญเฉพาะทางการพยาบาลและการผดุงครรภ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เนื่องจากค่าเฉลี่ยของคะแนนพยาบาลวิชาชีพต่ำกว่าพยาบาลผู้ชำนาญเฉพาะทางการพยาบาลและการผดุงครรภ์ในด้าน 1) โอกาสในการใช้และพัฒนาความสามารถของบุคคล 2) ด้านการบูรณาการทางสังคมในหน่วยงาน และ 3) ด้านความรับผิดชอบของชีวิตการทำงานที่มีต่อสังคม และเนื่องจากพยาบาลผู้ชำนาญเฉพาะทางการพยาบาลและการผดุงครรภ์ ได้มีโอกาสได้รับการฝึกอบรมพัฒนาความรู้และศักยภาพมากกว่าพยาบาลวิชาชีพ ทำให้มีขอบเขตบทบาทหน้าที่ในการดูแลผู้ป่วยที่มีปัญหาซับซ้อน ซึ่งต้องใช้ความรู้และทักษะเพิ่มเติมทั้งด้านกว้างและแนวลึก ส่งผลให้พยาบาลผู้ชำนาญเฉพาะทางการพยาบาลและการผดุงครรภ์ มีการรับรู้คุณภาพชีวิตการทำงานสูงกว่าพยาบาลวิชาชีพ (ฉวีวรรณ ธงชัย 2549)

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

3.1.1 จากผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า คุณภาพชีวิตการทำงานของพยาบาลผู้ชำนาญเฉพาะทางการพยาบาลและการผดุงครรภ์โรงพยาบาลศูนย์และโรงพยาบาลทั่วไปสังกัดกระทรวงสาธารณสุขโดยภาพรวมอยู่ในระดับสูงและเมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า 1) การบูรณาการทางสังคมในหน่วยงาน 2) สิทธิส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้องกับงานในหน่วยงาน 3) โอกาสในการใช้และพัฒนาความสามารถของบุคคล อยู่ในระดับสูงเช่นเดียวกันทั้งของพยาบาลวิชาชีพและพยาบาลผู้ชำนาญเฉพาะทางการพยาบาลและการผดุงครรภ์ ดังนั้นผู้บริหารควรได้พิจารณาธำรงรักษาระดับคุณภาพชีวิตการทำงานที่ดีเช่นนี้ไว้เพื่อสร้างขวัญและกำลังใจให้กับผู้ปฏิบัติงาน ต่อไป

3.1.2 จากผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า คุณภาพชีวิตการทำงานของพยาบาลวิชาชีพโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางและเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ค่าเฉลี่ยคุณภาพชีวิตการทำงานที่มีค่า

คะแนนน้อยที่สุดคือ ด้านค่าตอบแทนที่เพียงพอและยุติธรรม โดยเฉพาะรายชื้อที่เกี่ยวกับการได้รับค่าตอบแทนการเสี่ยงภัยในการปฏิบัติงานอย่างเหมาะสม ดังนั้นผู้บริหารทางการแพทย์พยาบาลและผู้ที่เกี่ยวข้องควรให้ความสำคัญกับการพิจารณาเรื่องค่าตอบแทนในการปฏิบัติงานเพื่อเป็นขวัญ กำลังใจสำหรับผู้ปฏิบัติงานและเพื่อธำรงรักษาบุคลากรให้คงอยู่ในองค์กรอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

3.1.3 จากผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า ค่าเฉลี่ยคะแนนคุณภาพชีวิตการทำงานของพยาบาลวิชาชีพ และพยาบาลผู้ชำนาญเฉพาะทางการแพทย์พยาบาลและการผดุงครรภ์ด้านค่าตอบแทนที่เพียงพอและยุติธรรม ด้านสภาพการทำงานที่ปลอดภัยและส่งเสริมสุขภาพ และด้านการทำงานกับชีวิตโดยรวมอยู่ในระดับปานกลางทั้ง 2 กลุ่ม ดังนั้นผู้บริหารจึงควรให้ความสำคัญในเรื่องของค่าตอบแทนและสวัสดิการ สภาพสิ่งแวดล้อมในที่ทำงานและหาโอกาสพัฒนาศักยภาพของพยาบาลทั้ง 2 กลุ่ม รวมทั้งสนับสนุนให้พยาบาลได้ปฏิบัติงานตรงตามบทบาทหน้าที่ที่กำหนด เพื่อให้พยาบาลวิชาชีพและพยาบาลผู้ชำนาญเฉพาะทางการแพทย์พยาบาลและการผดุงครรภ์มีคุณภาพชีวิตการทำงานที่ดีกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

3.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

จากการศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตการทำงานของพยาบาลวิชาชีพกับพยาบาลผู้ชำนาญเฉพาะทางการแพทย์พยาบาลและการผดุงครรภ์ โรงพยาบาลศูนย์และโรงพยาบาลทั่วไปสังกัดกระทรวงสาธารณสุข ดังนั้น

3.2.1 ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตการทำงานของพยาบาลวิชาชีพในเปรียบเทียบกับพยาบาลผู้ชำนาญเฉพาะทางการแพทย์พยาบาลและการผดุงครรภ์ พยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาลชุมชน เนื่องจากลักษณะการทำงานที่แตกต่างกันต่างๆ ที่เป็นพยาบาลวิชาชีพเช่นเดียวกันอาจส่งผลให้คุณภาพชีวิตการทำงานแตกต่างกัน

3.2.2 ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตการทำงานของพยาบาลผู้ชำนาญ

3.2.3 เฉพาะทางการแพทย์พยาบาลและการผดุงครรภ์เปรียบเทียบกับพยาบาลผู้ชำนาญเฉพาะทางการแพทย์พยาบาลและการผดุงครรภ์ในโรงพยาบาลชุมชน เนื่องจากลักษณะการทำงานที่แตกต่างกันต่างๆ ที่เป็นผู้ชำนาญเฉพาะทางการแพทย์พยาบาลและการผดุงครรภ์เช่นเดียวกัน อาจส่งผลให้คุณภาพชีวิตการทำงานแตกต่างกัน

3.2.4 ควรมีการศึกษาวิจัยปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของพยาบาลผู้ชำนาญเฉพาะทางการแพทย์พยาบาลและการผดุงครรภ์ เนื่องจากมีงานวิจัยศึกษาคุณภาพชีวิตการทำงาน of พยาบาลผู้ชำนาญเฉพาะทางการแพทย์พยาบาลและการผดุงครรภ์จำนวนน้อย